

מילונים של כנות עמידות למחלות קרקע

מהוועידה ה-19 של החברה לפיטופתולוגיה

מאת מ. אדלשטיין, ר. כהן, ה. פריס, נוח-יער, מינהל המחקר החקלאי
 ש. פיבוינה, רבקה אופנבך, מחקר ופיתוח בערבה, מרכז ספיר

לקראת סוף הקטיף נצפתה תמותה מלאה (100%) של צמחי מילון לא מורכבים שגדלו על קרקע לא מחוטאת (היקש); ואילו הצמחים המורכבים, שגדלו באותם תנאים, נבלו בשיעור של 16% בלבד. יבול המילונים הראוי לשיווק בחלקות ההיקש היה 505 ק"ג לדונם, כרבע מהיבול השיווק שנקטף בחלקות שטופלו במתיל ברומיד במנה המלאה. הצמחים המורכבים הניבו, בכל המקרים, יבולים גדולים מאלה שהניבו השתילים הלא מורכבים.

גידול מילונים בחלקות שבהן ניתן מתיל-ברומיד בעונת הגידול הסתוית, שקדמה לעונת האביב שבה התבצע הניסוי - הניב תוצאות (הפחתת מחלה ויבול) שלא נפלו ביעילותן מהטיפול במתיל ברומיד באותה עונה. מכאן, שאפשר לחטא במתיל ברומיד אחת לשתי עונות.

מילון הוא גידול מרכזי בערבה. מחלות קרקע הגורמות התמוטטות צמחי מילון (sudden wilt disease) גורמות נזקים חמורים בגידול זה, עד כדי אובדן מוחלט של היבול. החיטוי במתיל ברומיד הוא עד עכשיו האמצעי היחיד להפחתת ההתמוטטות. בזמן האחרון גובר הלחץ, בארץ ובעולם, להפחית את השימוש בחומר זה, נוכח השפעתו השלילית על הסביבה.

בניסוי-שדה שנערך בתחנת "זוהר" בעין-תמר באביב 1997 נבדקה האפשרות להפחית את נזקי מחלת ההתמוטטות - על-ידי שילוב בין טיפולים שונים במתיל ברומיד (היקש לא מחוטא, מתיל ברומיד שניתן בעונת הגידול שקדמה, מתיל ברומיד במנה של 15 ק"ג/ד' ומתיל ברומיד במנה מלאה של 50 ק"ג/ד') עם צמחים מורכבים (על כנות דלעת *Cucurbita* spp.) ושאינם מורכבים.

